Lietas arhīva Nr. C-0528-21/3
ECLI:LV:RVPT:2021:1112.C30467319.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīga, 2021. gada 12. novembrī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
tiesnese A.Zute,
sekretāre L.Cielava,
piedaloties prasītāja pārstāvim zvērinātam advokātam U.Grūbem, atbildētāja /pers. B/ pārstāvei zvērinātai advokātei G.Vilmanei,
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 8 civillietu AS "Gaso" prasībā pret /pers. C/, /pers. D/ un /pers. B/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa.

[1] 2019. gada 16. janvārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemta akciju sabiedrības "Gaso" (turpmāk tekstā arī prasītājs) prasība pret atbildētājiem /pers. C/, /pers. D/ un /pers. B/ par parāda un kompensācijas piedziņu.

[1.1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses 2019. gada 7. februāra lēmumu prasības pieteikums pieņemts izskatīšanai un ierosināta civillieta.

[1.2] Prasītājs prasību pamato uz Civillikuma 1., 3., 701., 1402., 1587., 2107., 2109., 2021. pantu, Ministru kabineta Noteikumu Nr. 85 66.3. apakšpunktu, 98. punktu, 105. punktu, tiek lūgts piedzīt solidāri no atbildētājiem par labu prasītājam 30 104,33 EUR apmērā, kas sastāv no parāda par izlietoto dabasgāzi 7 965,89 EUR, kompensācijas 22 060,36 EUR, skaitītāja demontāžas izdevumiem 33,87 EUR, jaunā skaitītāja vērtības 44,21 EUR, tiesas izdevumus, ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

[1.3] Prasības pieteikumā norādot, ka AS "Latvijas gāze" kopš /datums/piegādājusi dabasgāzi nekustamajam īpašumam /adrese/. Starp AS "Latvijas Gāze", (turpmāk - Latvijas Gāze) un /pers. F/ tika noslēgts Līgums Nr. /numurs/ par dabasgāzes piegādi individuālo dzīvojamo ēku (būvju) īpašniekiem. /datums/gazificētajā objektā ticis uzstādīts jauns dabasgāzes skaitītājs Premagas G4 BK Nr. /numurs/.

[1.4] Saskaņā ar Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs/datiem, pēc sākotnējā dabasgāzes lietotāja /pers. F/ nāves, īpašumtiesības uz gazificēto objektu pamatojoties uz /datums/mantojuma apliecību nostiprināja /pers. C/, /pers. D/. No zemesgrāmatas nodalījuma redzams, ka kopš /datums/nostiprinātas īpašuma tiesības uz ¼ domājamo daļu atbildētājam /pers. B/, kurš īpašumtiesības ieguvis no /pers. C/, pamatojoties uz 2013. gada 25. jūnija aktu par savstarpējo saistību noregulēšanu un SIA "/Nosaukums A/", kurai pieder ¾ domājamās daļas, kura ieguvusi īpašumtiesības no /pers. D/ pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2016. gada 30. maija spriedumu lietā Nr. /numurs/.

[1.5] Pēc /pers. F/ nāves, 2012. gada 22. oktobrī starp AS "Latvijas Gāze" un /pers. D/ tika noslēgts jauns Līgums Nr./numurs/ par dabasgāzes piegādi.

[1.6] Pēc /pers. B/ līguma, nomaksājot /pers. D/ parādu, starp AS "Latvijas Gāze" un /pers. B/ /datums/tika noslēgts jauns Līgums Nr. /numurs/ par dabasgāzes piegādi.

[1.7] /datums/Latvijas Gāze darbinieki veica skaitītāja maiņu, sastādīja aktu Nr./numurs/. Skaitītāja demontāža veikta lietotāju pārstāvja klātbūtnē, ielikts drošības maisā, uzstādīts jauns dabasgāzes patēriņa skaitītājs BKG4M Nr./numurs/.

Pēc tam Latvijas Gāze nodeva Skaitītāju tiesu ekspertam ekspertīzes veikšanai. Tiesu eksperts /pers. H/ sniedza atzinumu, ka Nr. /numurs/, kurā aprakstīta ekspertīzes veikšanas gaita, konstatētie bojājumi, secināts, ka tikušas konstatētas pēdas, kas ļauj izdarīt kategorisku secinājumu, ka ir veiktas mērķtiecīgas darbības iejaukties skaitīšanas ierīces darbībā.

[1.8] Ar Uzņēmumu reģistra 2017. gada 1. decembra lēmumu Nr. 6-12/168700 nolemts ierakstīt komercreģistrā reorganizāciju sadalīšanu, nodalot daļu mantas no komercsabiedrības akciju sabiedrība "Latvijas Gāze", vienotais reģistrācijas Nr. 40003000642, un izveidojot komercsabiedrību akciju sabiedrība "Gaso".

Akciju sabiedrība "Gaso", ir izveidota, izpildot Enerģētikas likuma grozījumu prasības, kas stājās spēkā 2018. gada 1. janvārī, par sadales sistēmas operatora darbības veidu nodalīšanu no akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" atsevišķā kapitālsabiedrībā ar patstāvīgas juridiskās personas statusu.

[1.9] Prasītājs nosūtījis atbildētājiem pretenzijas, kurā ticis norādīts pārkāpums, juridiskais pamats un izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķins. Pretenzijas un iebildumus norādījis tikai /pers. B/.

[2] 2019. gada 14. martā saņemti atbildētājas /pers. D/ pārstāves paskaidrojumi, kuros atbildētāja norādījusi, ka prasību neatzīst, jo 2015. gada 1. janvārī nomaksājusi visus Latvijas gāze piestādītos rēķinus, kopš 2013. gada 16. septembra līdz paskaidrojumu sniegšanas brīdim atbildētājai nav bijusi piekļuve gāzes skaitītājam. 2013. gada 23. jūlijā pārstāve bijusi klāt pie Latvijas gāze darbinieku darbībām ar skaitītāju, sastādīts akts, akta sastādīšanas laikā nav tikušas konstatētas nekādas pretlikumīgas un mērķtiecīgas iejaukšanās skaitītāja darbībā. Kopš 2013. gada septembra māja no /pers. B/ puses tikusi izīrēta. Lūdz tiesai nozīmēt izņemtā mēraparāta ekspertīzi Valsts tiesu ekspertīzes birojā, jo rodas pamatotas šaubas par Latvijas Gāzes eksperta objektivitāti.

[3] 2019. gada 19. augustā tiesā saņemta prasītāja atsauksme uz atbildētājas paskaidrojumiem.

[4] 2019. gada 30. septembrī saņemti atbildētāja /pers. B/ pilnvarotās pārstāves paskaidrojumi, kuros norādīts, ka uzskata prasību par nepamatotu, lūdz prasību par parāda solidāro piedziņu pamatojoties uz MK Noteikumu Nr. 85 66.3. apakšpunktu, 98. punktu, 105. punktu, noraidīt.

[4.1] Atbildētājs kopš /datums/ir dzīvojamās ēkas /adrese/ ¼ domājamās daļas īpašnieks. /datums/starp prasītāju un atbildētāju noslēgts dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem Nr. /numurs/, par dabasgāzes piegādi dzīvojamai ēkai. Atbildētājs minētajā īpašumā nav dzīvojis, nav īpašumu lietojis prasības pieteikumā norādītajā periodā. Īpašuma tiesības ieguvis pamatojoties uz /datums/izlīgumu, kas noslēgts starp /pers. C/ un kreditoru /pers. B/, kurš ticis apstiprināts ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu civillietā Nr./numurs/.

[4.2] Prasības pieteikumā prasītājs kļūdaini atsaucas uz 2016. gada 9. februāra Noteikumiem Nr. 85 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas

noteikumi", kas nav bijuši spēkā līguma Nr. 30514 noslēgšanas brīdī un skaitītāja demontāžas dienā. Prasītājam nav pamata atsaukties un piemērot minētos noteikumus. Noslēdzot līgumu atbildētājs ir uzņēmies pienākumus, kas attiecas uz skaitītāju un tā stāvokli no līguma noslēgšanas brīža, atbildētājs nav uzņēmies iepriekšējā skaitītāja lietotāja saistības un atbildību par skaitītāja stāvokli un tehnisko kārtību.

[5] 2020. gada 25. maijā tiesā saņemti atbildētājas /pers. D/ pilnvarotās pārstāves papildus paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasība ir pamatota ar apstākli, ka laika posmā no 2013. gada 23. jūlija līdz 2015. gada 11. novembrim nekustamā īpašuma /adrese/, īpašniekiem bija iespēja lietot objektā piegādāto dabasgāzi, apejot skaitīšanas ierīci. Minētais prasītājas ieskatā izriet no apstākļa, ka ar /datums/ eksperta atzinumu uz skaitītāja tika konstatētas pēdas, kas ļauj izdarīt secinājumu par mērķtiecīgu iejaukšanos skaitīšanas ierīces darbībā. Tādējādi prasītājas ieskatā visām personām, kuras bijušas par Nekustamā īpašuma īpašniekiem/ kopīpašniekiem strīdus laika periodā, iestājas solidāra atbildība par dabasgāzes piegādes noteikumu pārkāpšanu, kas izpaužas kā Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumos Nr. 85 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi", turpmāk tekstā – MK Noteikumi Nr. 85, 98. un 100. pantā paredzētās kompensācijas, kas aprēķināma, reizinot minēto noteikumu 99. punktā noteiktajā kārtībā aprēķināto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkāršā apmērā, kā arī samaksas par patērēto dabasgāzi un ar skaitītāja maiņu saistīto izdevumu samaksas pienākumā.

[5.1] Ar šo atbildētāja norāda, ka prasītājas prasība pret atbildētāju celtajā daļā ir nepamatota un noraidāma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Civillikuma 1672. pantā noteikts, ka *solidāras saistības nodibina ar līgumu, testamentu vai likumu.* Kaut arī prasības pieteikumā lūgts piedzīt parādu solidāri no visām personām, kuru kopīpašumā strīdus laika periodā atradās Nekustamais īpašums, tomēr ne Enerģētikas likumā, ne arī MK Noteikumos Nr. 85 nav paredzēts, ka prasības pieteikumā minēto pārkāpumu gadījumā iestātos visu personu, kuru īpašumā strīdus laika periodā atradās gazificētais objekts, solidārā atbildība. Tāpat konkrētajā gadījumā nav arī cita tiesiskā pamata solidārās atbildības piemērošanai, jo tā neizriet ne no likuma, ne arī no līguma vai testamenta. Tādējādi, ņemot vērā apstākli, ka uz pārkāpuma konstatēšanas dienu Atbildētāja vairs nebija gazificētā objekta kopīpašnieks, viņai nebija neizpildīto parādsaistību saistībā ar gazificētā objekta lietošanu, kā arī viņai faktiski nebija piekļuves gazificētajam objektam kopš pēdējās Nekustamajā īpašumā veiktās skaitītāja pārbaudes 2013. gada 23. jūlijā, pret atbildētāju celtā prasība ir pilnībā nepamatota.

[5.2] Tāpat vērš uzmanību apstāklim, ka ar Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta spriedumu lietā Nr. 2019?10?0103 "Par Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56., 58. un 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)" Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56., 58. un 87. punkts tika atzīts par neatbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam un attiecībā uz personām, kam tas piemērots vai būtu jāpiemēro tiesā, minētās tiesību normas tika atzītas par spēkā neesošām no izdošanas brīža. Uzsverot, ka iepriekš minētās antikonstitucionālās tiesību normas cita starpā ir analoģiskas MK Noteikumu Nr. 85 98. un 100. pantā, ar kuriem ir pamatota prasītājas prasība, noteiktajam. Turklāt jānorāda, ka šobrīd Satversmes tiesas lietvedībā atrodas piecas lietas, kuras tika ierosinātas uz vairāku Latvijas Republikas tiesu pieteikumu pamata, un kurās konstitucionālās sūdzības tika iesniegtas cita starpā par MK Noteikumu Nr. 85 98. un 100. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmei. Šo papildu paskaidrojumu sagatavošanas dienā minētās lietas atrodas sagatavošanas stadijā, un to rezultāts var būtiski ietekmēt lietas Nr. C30467319 izskatīšanu ne tikai daļā, kurā prasība celta pret atbildētāju, bet arī prasītājas prasībā pret pārējiem atbildētājiem. Līdz ar to atbildētāja uzskata, ka tiesai, ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, arī būtu jāapsver lēmuma pieņemšana par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 214. panta ceturto daļu veido pamatu tiesvedības apturēšanai lietā.

[6] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2020. gada 9. jūnija lēmumu tika apmierināti pušu pieteikumi un lietā noteikta trasoloģiskā ekspertīze – mehanoskopisko pēdu izpēte. Ekspertīzes veikšana uzdota Valsts tiesu ekspertīžu biroja Tehnisko ekspertīžu departamenta ekspertiem.

[7] 2020. gada 26. jūnijā tiesā saņemti prasības pieteikuma grozījumi, kuros prasītājs norādījis, ka negrozot prasības priekšmetu un prasījuma apmēru prasība ir pamatojuma uz MK 2008. gada 16. decembra noteikumiem Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" (turpmāk - MK Noteikumi Nr. 1048). Ņemot vērā, ka skaitītājs ir ticis demontēts 2015. gada 11. novembrī, līdz ar to ir piemērojamas normas, kas bija spēkā līdz 2016. gada 11. februārim, kā arī Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmā daļa (redakcija, kas bija spēkā no 04.07.2008. līdz 07.03.2016.)

[7.1] Neskatoties uz to, ka Satversmes tiesa ir atzinusi MK Noteikumu Nr. 1048 56., 58., 87. punktus, kas noteica patērētās dabasgāzes patēriņa un kompensācijas aprēķināšanas kārtību pārkāpuma gadījumā, par neatbilstošiem Satversmes 64., 105. pantam, prasītājs uztur prasību pilnā apmērā. Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmā daļa (spēkā līdz 2016. gada 7. martam) noteica, ka ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets.

Iepriekš minēto Enerģētikas likuma normu Satversmes tiesa atzinusi par atbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam, secināms, ka pārkāpuma gadījumā enerģijas lietotājiem ir pienākums maksāt par izlietoto dabasgāzi un arī kompensāciju. Satversmes tiesa 2020. gada 20. marta spriedumā lietā Nr. 2019-10-0103 nav vērtējusi MK Noteikumu Nr. 1048 patērētās dabasgāzes daudzuma kā arī kompensācijas aprēķināšanas kārtības pamatotību pēc būtības. 2012. gada 22. decembra dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem, kas noslēgts starp AS "Latvijas Gāze" un atbildētāju /pers. D/ 4.1. punkts paredzēja aprēķinu veikt saskaņā ar norēķinu kārtībā noteiktajām gāzes diferencētajām patēriņa normām. Arī 2015. gada 29. jūnija dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem, kas noslēgts ar AS "Latvijas gāze" un atbildētāju /pers. B/, 4.1. punkts paredzēja tādu pašu aprēķināšanas kārtību pēc gāzes diferencētajām patēriņa normām pārkāpuma gadījumā. Nav strīda, ka aprēķināšanas kārtība pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām pārkāpuma gadījumos bija noteikta gan normatīvajos aktos, gan noslēgtajos līgumos. Kompensācija tikusi noteikta MK Noteikumu Nr. 1048, kas tika izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma 42.^{1} panta pirmo daļu un 42.^{3} pantu, likuma par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem 22. panta piekto daļu. Satversmes tiesa norādījusi, ka tiesisko seku ziņā kompensācija pilda līgumsoda funkciju, nosakot fiksētu kompensācijas apmēru, MK nav nodrošinājis soda individualizācijas principa ievērošanu. Atsaucas uz LR AT Senāta Civillietu departamenta 2008. gada 14. maija spriedumu lietā SKC-212.

Prasītāja ieskatā kompensācijas prasījums tarifa divkāršā apmērā no mājsaimniecības lietotājiem aprēķināmās patērētās dabasgāzes apmēra ir daudzkārt mazāks par patērētās dabasgāzes apmēru, kas būtu aprēķināms, ja pielietotu citu MK Noteikumu Nr. 1048 paredzēto un piemērojamo metodi. Prasītāja ieskatā kompensācijas apmērs ir samērīgs un novērtējot tā apmēru ir jāņem vērā sniegtā pakalpojuma raksturs, faktiskā situācija, ka nav iespējams piemērot citus Civillikumā paredzētos saistību pastiprināšanas līdzekļus.

[7.2] Prasītājs prasības grozījumus pamato uz Civillikuma 1., 3., 701., 1402., 1587., 2107., 2109., 2021. pantu, Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmo daļu, MK Noteikumu Nr. 1048 56., 58., 59., 60., 87. pantiem, lūdzot piedzīt no solidāri no atbildētājiem par labu prasītājam 30 104,33 EUR apmērā, kas sastāv no parāda par izlietoto dabasgāzi 7 965,89 EUR, kompensācijas 22 060,36 EUR, skaitītāja demontāžas izdevumiem 33,87 EUR, jaunā skaitītāja vērtības 44,21 EUR, tiesas izdevumus, ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

[8] /datums/ tiesā saņemts Valsts tiesu ekspertīžu biroja eksperta atzinums Nr./numurs/.

[9] 2021. gada 27. janvārī tiesā saņemti prasītāja papildus paskaidrojumi, kuros prasītājs norādījis, ka civillietā tika nozīmēta mehanoskopisko pēdu ekspertīze un Valsts tiesu ekspertīžu birojs sniedzis atzinumu Nr./numurs/ (turpmāk tekstā – Eksperta atzinums).

Prasītājas ieskatā no Eksperta atzinumā konstatētajiem bojājumiem vienozīmīgi izriet, ka atbildētāji lietojuši gāzes skaitītāju Nr. /numurs/, kuram tikuši bojāti pareizas uzskaites aizsargmehānismi – pirmreizējās verifikācijas kniede un plomba, kā rezultātā atbildētājiem tikusi radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez uzskaites.

Kā izriet no Eksperta atzinuma, tad Skaitītājs sastāv no metāla korpusa un uzskaites mehānisma, kas savā starpā tiek nostiprināti ar pirmreizējo verifikācijas kniedi un plombu.

Tāpat prasītāja vērš uzmanību, ka šo aizsargmehānismu saglabāšana ir būtiska pareizas dabasgāzes uzskaitei, jo, kā izriet no Eksperta atzinuma, uz Skaitītāja nav citu vietu, caur kurām varētu piekļūt uzskaites mehānismam, kā vienīgi bojājot pirmreizējo verifikācijas kniedi un plombu.

Eksperta atzinumā secināts, ka verifikācijas kniede ir mainīta, savukārt plomba – atkārtoti aizspiesta.

Prasītāja vērš tiesas uzmanību, ka Skaitītājs tika uzstādīts jauns ar nulles rādījumu 2001. gada 27. martā un līdz tā demontāžas dienai 2015. gada 11. novembrim atradies gazificētajā objektā /adrese/, līdz ar ko konstatētie bojājumi Skaitītājam varēja rasties tikai tā ekspluatācijas laikā.

[9.1] Lai sniegtu atbildi uz jautājumu, vai šāda Skaitītāja verifikācijas kniedes un plombas noņemšana rada iespēju dabasgāzi patērēt bez uzskaites, prasītāja ir vērsusies pie Rīgas Tehniskas universitātes Būvniecības Inženierzinātņu fakultātes Siltuma, Gāzes un Ūdens tehnoloģijas institūta profesora /pers. L/.

No publiski pieejamām ziņām par /pers. L/ dzīves gājumu (CV), izglītību un veiktajiem pētījumiem (skatīt, piemēram: 1. *https://ortus.rtu.lv/science/lv/experts/1870;*

2. *http://www.lzp.gov.lv/eksperti/index.php?cilveks=964*), prasītājai neradās šaubas, ka /pers. L/ spētu atbildēt uz jautājumu, vai noņemot Skaitītāja skaitīšanas mehānisma priekšējo paneli, kas tiek nostiprināts ar verifikācijas kniedi, iespējams iejaukties minētā skaitītāja skaitīšanas mehānismā un patērēt dabasgāzi bez uzskaites?

Uz to, ka /pers. L/ ir pietiekami kvalificēts, lai atbildētu uz iepriekšminēto jautājumu, norādīja arī LR Ekonomikas ministrijas uzturētās būvniecības informatīvās sistēmas elektroniskajā datu bāzē *www.bis.gov.lv* pieejamā informācija, ka /pers. L/ /datums/ir izsniegts (faktiski pārjaunots iepriekš 2006. gadā izsniegtais) sertifikāts Nr. /numurs/ jomā "Sadales un lietotāju gāzes apgādes sistēmu projektēšana" bez termiņa ierobežojuma (*https://bis.gov.lv/bisp/lv/specialist_certificates/30942*).

[9.2] Sniedzot atbildi par Premagas G4 skaitītāja uzbūvi, profesors /pers. L/ norādīja, ka "Premagas G4 BK gāzes skaitītājs ir diafragmas tipa gāzes skaitītājs. Verifikācijas kniede un plomba savieno priekšējo paneli ar gāzes skaitītāja korpusu. Gāzes skaitītāja priekšējā panelī atrodas skaitļošanas mehānisma zobratu sistēma un ciparu diski, kuri ir mehāniski savienoti ar pārējiem gāzes uzskaites mehānisma elementiem un ir uzskaites mehānisma neatņemamā sastāvdaļa. Zobratu sistēma pārveido sviru kustību no diafragmām uz uzskaites mehānismu. Noņemot verifikācijas kniedi un plombu, ir iespējams pabīdīt un atvienot gāzes skaitītāja priekšējo paneli. Atvienojot priekšējo paneli vai paceļot to, uzskaites mehānisms vairs netiek savienots ar diafragmām un tiek pārtraukta saķere starp zobratiem, un dabasgāzes patēriņš netiek uzskaitīts. Šādā situācijā nav nepieciešams veikt papildu mehānisko iedarbību uz skaitītāja korpusu, priekšējo paneli vai skaitļošanas mehānisma zobratu sistēmu, lai patērētu dabasgāzi bez uzskaites."

Prasītājas ieskatā ar profesora /pers. L/ skaidrojumu apstiprinās fakts, ka Skaitītāja verifikācijas kniedes un plombas noņemšana rada iespēju atvienot priekšējo paneli, kā rezultātā dabasgāze vairs netiek uzskaitīta.

Ņemot vērā to, ka atbildība dabasgāzes lietotājiem iestājas ar iespējas radīšanas fakta konstatāciju, Prasītājas ieskatā lietā nav nozīmes apstāklim, ka Eksperta atzinumā konstatēto pēdu kopums neesot bijis pietiekošs, lai noteiktu, vai priekšējais panelis ticis noņemts, jo ar kniedes un plombas noņemšanu šāda iespēja tikusi radīta.

[9.3] Uz faktu, ka ir notikusi iejaušanās Skaitītāja uzskaitē, liecina arī dabasgāzes patēriņš Gazificētajā objektā. Prasītāja iesniedz tās rīcībā esošo dabasgāzes patēriņa tabulu Gazificētajā objektā, no kuras redzams, ka atbilstošs dabasgāzes patēriņš bijis laika posmā no 2001. gada 31. oktobra līdz 2010.gada 31. oktobrim, savukārt laika posmā no 2010. gada 31. oktobra-2015. gada 11. novembrim, kad dabasgāzes piegādes līgumi tika noslēgti ar atbildētājiem /pers. D/ un /pers. B/, tas ievērojami krities.

[9.4] Savukārt ar jauno uzstādīto skaitītāju 2015. gada 11. novembrī dabasgāzes patēriņš atbildētājam /pers. B/ krietni pieaudzis, līdz ar ko prasītājas ieskatā no dabasgāzes patēriņu rādījumiem redzams, ka ar Skaitītāju uzskaitītais dabasgāzes daudzums neatbilst faktiski patērētajam dabasgāzes daudzumam.

[9.5] Kārtību, kādā nosakāms patērētās dabasgāzes un kompensācijas apmērs gadījumos, kad noticis dabasgāzes piegādes pārkāpums, laikā, kad Skaitītājs tika demontēts, noteica Ministru kabineta Noteikumi Nr. 1048, ar kuriem Prasītāja pēc prasības pieteikuma grozījumiem citas starpā arī pamatojusi prasību.

[9.6] Prasītāja 2020. gada 25. jūnija prasības pieteikuma grozījumos norādīja tiesai arī uz Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta spriedumu lietā Nr. 2019-10- 0103, ar kuru Satversmes tiesa nosprieda:

1) Atzīt Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā no 2008. gada 4. jūlija līdz 2016. gada 7. martam) par atbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam;

2) Atzīt Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56., 58. un 87. punktus par neatbilstošiem Satversmes 64. un 105. pantam un attiecībā uz personām, kam tas piemērots vai būtu jāpiemēro tiesā, par spēkā neesošu no izdošanas brīža.

Taču, neskatoties uz iepriekšminēto Satversmes tiesas spriedumu, prasība tiek joprojām uzturēta pilnībā tās sākotnējā apmērā.

[9.7] Prasītāja vērš tiesas uzmanību, ka Latvijas Republikas Senāts 2020. gada 25. septembrī, izskatot divas ar civillietai Nr. /numurs/ teju identiskiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, norādījis, ka konkrētajā gadījumā nozīme ir arī tam, ka Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā no 2008. gada 4. jūlija līdz 2016. gada 7. martam) Satversmes tiesa spriedumā lietā Nr. 2019-10-0103 atzinusi par atbilstošu Satversmei. Tiesa ir nodibinājusi, ka atbildētājam radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas, un tai jāvērtē, kādas tiesiskās sekas izraisa atbildētāja rīcība.

Pie kam iepriekšminētajos Senāta spriedumos norādīts, ka pat gadījumā, ja materiālo tiesību normu nepareizas piemērošanas dēļ tiek atcelts viss apelācijas instances tiesas spriedums, tad visas iepriekš veiktās procesuālās darbības, tostarp pierādījumu izvērtējums paliek spēkā (sal. *Senāta 2013. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-234 7.1. punktu un Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. SKC-62 9.1. punktu*). Senāta ieskatā, minētais ir vienlīdz attiecināms uz gadījumiem, kad Satversmes tiesa apelācijas instances tiesas piemērotās tiesību normas ir atzinusi par neatbilstošām Satversmei no to izdošanas brīža. Tātad sprieduma atcelšana nenozīmē to, ka, izskatot lietu apelācijas instancē no jauna, tās izskatīšanas rezultātam jābūt pilnīgi pretējam. (skat. *Senāta 2020. gada 25. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-70/2020 9. punktu, 2020. gada 25. septembra sprieduma lietā Nr. SKC-397/2020 10. punkta otro rindkopu*).

Prasītājas ieskatā no iepriekšminētajiem Senāta spriedumiem izriet trīs sekojošas būtiskas atziņas. Pirmkārt, MK Noteikumu Nr. 1048 patērētās dabasgāzes un kompensācijas aprēķina regulējošo normu atcelšana nenozīmē to, ka dabasgāzes lietotāji būtu atbrīvojami no tiesiskajām sekām par dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumu pārkāpumiem. Otrkārt, tiesiskās sekas ir jānosaka tiesai. Un, treškārt, Senāta norāde, ka, izskatot lietu apelācijas instancē no jauna, tās izskatīšanas rezultātam nav jābūt pilnīgi pretējam, liecina, ka tiesisko seku noteikšanai, joprojām ir iespējams piemērot diferencētās dabasgāzes patēriņa normas.

[9.8] Prasītāja, ņemot vērā konstatēto pārkāpumu Gazificētajā objektā un vadoties pēc MK Noteikumos Nr. 1048 noteiktās aprēķināšanas kārtības pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām, sastādīja izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķinu Nr. /numurs/, kas ir lietas materiālos, un no kura izriet, ka parāds par patērēto dabasgāzi ir 7 965,89 EUR, savukārt kompensācija – 22 060,36 EUR.

[9.9] Prasītājai ir zināms un tā vērš tiesas uzmanību, ka Latvijas Republikas Satversmes tiesa, vērtējot MK Noteikumi Nr. 85 98., 99. un 100. punktu atbilstību Satversmes 64. un 105. pantam, ar 2020. gada 28. septembra spriedumu lietā Nr. 2019-37-0106, cita starpā atzinusi Noteikumu Nr.85 98., 99. un 100. punktu, ciktāl patērētās dabasgāzes daudzums nosakāms, pamatojoties uz faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā, par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā no 2008. gada 4. jūlija līdz 2016. gada 7. martam).

Satversmes tiesa iepriekšminētajā spriedumā norādījusi, ka atbilstoši likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 32. panta pirmajai daļai Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija kā ārpustiesas instance izskata strīdus starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un enerģijas lietotāju vai starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no šā likuma vai regulējamās nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem.

Turklāt saskaņā ar minētā panta trešo daļu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam un enerģijas lietotājam ir tiesības strīdu risināt tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, nevēršoties Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu. Tas nozīmē: ja energoapgādes komersants, nosakot faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, izmanto datus par patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija vai tiesa īsteno kontroli pār energoapgādes komersanta noteiktā dabasgāzes daudzuma pamatotību un tiesiskumu, ņemot vērā katras situācijas individuālos apstākļus. Turklāt no Ministru kabineta sniegtajiem papildu apsvērumiem izriet, ka šīs metodes izmantošana var būt balstīta ne vien vēsturiskos, bet arī analoģiskos dabasgāzes patēriņa datos (sk. *Ministru kabineta papildu apsvērumus lietas materiālu 9. sēj. 83. lp.*). Tādējādi pat tad, ja energoapgādes komersanta rīcībā nav vēsturisku datu par konkrētā enerģijas lietotāja dabasgāzes patēriņu, ir iespējams izmantot datus par analogu situāciju, kuri saprātīgi var tikt attiecināti arī uz konkrēto enerģijas lietotāju (*Satversmes tiesas sprieduma 41.-42. lpp*).

Ņemot vērā iepriekšminēto, prasītāja izvērtēja Gazificētā objekta dabasgāzes patēriņu laika posmā no 2001. gada 31. oktobra līdz 2020. gada 30. novembrim un nonāca pie secinājuma, ka neatbilstoši zems dabasgāzes patēriņš bijis laika posmā no 2010. gada 31. oktobra līdz 2015. gada 11. novembrim, uz kā pamata prasītāja veica jaunu izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķinu Nr. 141972415, ņemot vērā patēriņu līdzīgā laika posmā, kad patēriņš bijis atbilstošs apkurināmajai platībai.

No jaunā izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķina Nr. 141972415 redzams, ka laika posmā no 2010. gada 1. novembra līdz 2015. gada 11. novembrim tikuši it kā patērēti 13871,00 m^{3} gāzes, par ko samaksāts 7 144,83 EUR, taču, ja izlietotās dabasgāzes daudzums tiktu aprēķināts pēc līdzīga perioda patēriņa no 2001. gada 31. oktobra līdz 2006. gada 11. novembrim, tad patērētās dabasgāzes daudzums būtu 28291,00 m^{3}, kas naudas izteiksmē ir 14 464,83 EUR, līdz ar ko parāds par patērēto dabasgāzi būtu 7 320,00 EUR (aprēķinātā summa pēc līdzīga perioda 14 464,83 EUR mīnuss jau samaksātā 7 144,83 EUR), savukārt kompensācija – 27 955,62 EUR.

[9.10] Ņemot vērā to, ka neatbilstošs dabasgāzes patēriņš ir konstatēts ilgāk nekā divus gadus, prasītājas ieskatā nav pamata aprēķinu veikt tikai par divu gadu periodu, kā to noteica gan MK Noteikumi Nr. 1048, gan MK Noteikumi Nr. 85.

[9.11] Prasītājas ieskatā minētais izriet arī no Satversmes tiesas 2020. gada 28. septembra spriedumā lietā Nr. 2019-37-0106 norādītā, ka, ja izņēmuma gadījumā energoapgādes komersanta rīcībā ir pierādījumi tam, ka enerģijas lietotājs ir patērējis lielāku dabasgāzes daudzumu, šie pierādījumi ir izmantojami, nosakot patērētās dabasgāzes daudzumu un par to veicamās samaksas apmēru. Savukārt kompensācijas apmēra aprēķināšanā ir ievērojams kompensācijas mērķis, kā arī tas, ka kompensācijas apmēram jābūt samērīgam (*Satversmes tiesas sprieduma 53. lapa*).

Ņemot vērā Senāta norādes iepriekšminētajos spriedumus, ka tiesiskās sekas pēc Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta spriedumu lietā Nr. 2019-10-0103 jānosaka tiesai, tad prasītāja iesniedz tiesai arī aprēķinu Nr. 141972415, kas veikts pēc līdzīga patēriņa perioda, taču prasītāja joprojām uztur sākotnējo patērētās dabasgāzes un kompensācijas aprēķinu Nr. 126832482, no kura izriet, ka parāds par patērēto dabasgāzi ir 7 965,89 EUR, savukārt kompensācija – 22 060,36 EUR.

Prasītājas ieskatā sākotnējais aprēķins pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām ir saudzīgāks pret atbildētājiem, kā arī šādai aprēķināšanas metodei dabasgāzes lietotāji /pers. D/ un /pers. B/ piekrituši ar 4.1. punktu noslēgtajos dabasgāzes piegādes līgumos mājsaimniecības lietotājiem, tamdēļ tiesisko seku noteikšanai prasītājas ieskatā joprojām ir iespējams piemērot diferencētās dabasgāzes patēriņa normas, kā arī šādu normu piemērošana veicina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem dabasgāzes lietotājiem.

[10] Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotais pārstāvis, zvērināts advokāts U.Grūbe uzturēja prasību pilnā apmērā uz prasības pieteikumā, prasības pieteikuma grozījumiem norādītiem motīviem un pamatiem. Atbildētājs /pers. B/ 2015. gadā noslēdzis līgumu par visu objektu nevis domājamām daļām, nav pienākuma meklēt kādas attiecības ir kopīpašnieku starpā, solidāra atbildība ir visatbilstošākā.

[11] Tiesas sēdē atbildētāja /pers. B/ pilnvarotā pārstāve, zvērināta advokāte G.Vilmane prasību neatzina, uzturēja tiesai sniegtos paskaidrojumus, papildus norādot, ka tikai 2015. gada 29. jūnijā noslēdzis līgumu par dabasgāzes lietošanu, jo atbildētāja /pers. D/ nav maksājusi par gāzi, minētajā periodā nav bijis lietotājs, nav mantinieks un nav dzīvojis strīdus īpašumā. Nav pamata noteikt atbildētājiem solidāru atbildību par iespējamiem zaudējumiem, solidāra atbildība nav nosakāma prasītāja ērtības dēļ.

[12] Atbildētājs/pers. C/ uz tiesas sēdi nav ieradies, nav ziņojis par neierašanās iemesliem. Par tiesas sēdi paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{2} pantu un Civilprocesa likuma 59. pantu, atbildētājs aicināts uz tiesas sēdi ar sludinājumu laikraksta "Latvijas Vēstnesis" /datums/numurā, laidienā Nr. /numurs/.

[13] Atbildētājas/pers. D/ pilnvarotā pārstāve, zvērināta advokāte I.Brūvere uz tiesas sēdi nav ieradusies, pirms tiesas sēdes saņemts iesniegums, kurā atbildētājas pārstāve informē tiesu, ka uz tiesas sēdi nevarēs ierasties, lūdz tiesu izskatīt lietu bez atbildētājas un viņas pilnvarotās pārstāves klātbūtnes.

[14] Pie šādiem apstākļiem tiesa nekonstatē Civilprocesa likuma 210. pantā noteiktos pamatus, kad tiesai ir pienākums atlikt tiesas sēdi un atzīst par iespējamu saskaņā ar Civilprocesa likuma 59. panta ceturto daļu lietu izskatīt bez neieradušos atbildētāju un pilnvarotās pārstāves klātbūtnes, balstoties uz lietā iesniegtajiem pierādījumiem un prasītāja pārstāvja un atbildētāja /pers. B/ pārstāves sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[15] Noklausījusies pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi civillietas materiālus un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība pamatota un apmierināma daļēji.

[16] Lietā konstatēts, ka ar Uzņēmumu reģistra 2017. gada 1. decembra lēmumu Nr. 6-12/168700 nolemts ierakstīt komercreģistrā reorganizāciju – sadalīšanu, nodalot daļu mantas no komercsabiedrības AS "Latvijas Gāze", vienotais reģistrācijas Nr. 40003000642, un izveidojot komercsabiedrību akciju sabiedrība "Gaso ".

[16.1] Saskaņā ar AS "Latvijas Gāze" 2017. gada 15. augusta sadalīšanas lēmuma Nr. 1 4.4. punktu iegūstošā sabiedrība (AS "Gaso") pārņem visas Sabiedrības (AS "Latvijas Gāze") tiesības un pienākumus, kas ir saistīti ar Mantu un nodalītajiem saimnieciskās darbības veidiem.

[16.2] Līdz ar to lietā ir pierādīts, ka prasītājs ir akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" saistību un tiesību pārņēmējs, uz kuru ir pārgājušas arī saistības un pienākumi attiecībā pret atbildētāju.

[17] No lietas materiāliem pievienotās Rīgas rajona tiesas Zemesgrāmatu nodaļas Jūrmalas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs/, nekustamā īpašuma /adrese/, ar kadastra Nr. /numurs/, noraksta redzams, ka pamatojoties uz /datums/Mantojuma apliecību (akts par tiesībām uz mantojumu pēc likuma) atbildētājam /pers. C/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no minētā nekustamā īpašuma 2013. gada 19. jūlijā un atbildētājai /pers. D/ nostiprinātas īpašuma tiesības uz ½ domājamo daļu no minētā nekustamā īpašuma 2013. gada 1. oktobrī. Pamatojoties uz /datums/Aktu par savstarpējo saistību noregulēšanu nekustamā īpašuma īpašnieka /pers. C/ īpašuma tiesības ir samazinājušās par ¼ domājamām daļām un uz ¼ domājamām daļām no nekustamā īpašuma 2014. gada 15. janvārī nostiprinātas uz atbildētāja /pers. B/ vārda.

[18] Lietā nav strīds par to, ka 2012. gada 22. oktobrī starp AS "Latvijas Gāze" kā piegādātāju un atbildētāju /pers. D/, kā lietotāju noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem Nr. /numurs/ par dabasgāzes piegādi /adrese/.

Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem Nr. /numurs/ 1.1. punktā noteikts, ka piegādātājs pārdod un piegādā dabasgāzi lietotājam, bet lietotājs saņem un samaksā par piegādāto gāzi.

Minētā līguma 2.1.2. punktā noteikts, ka lietotājam ir pienākums maksāt par gāzi atbilstoši Latvijas Republikas tiesību un normatīvajos aktos noteiktajiem tarifiem, nodokļiem un citiem maksājumiem, kādi ir spēkā gāzes piegādes brīdī. Maksājumus veikt atbilstoši gāzes piegādes brīdī esošajai piegādātāja apstiprinātajai norēķinu kārtībai par gāzi, kurā noteikts galīgais norēķinu termiņš, un piegādātāja apstiprinātajiem metodiskajiem noteikumiem tarifu piemērošanai.

Saskaņā ar Līguma 2.1.4., 2.1.5. punkta nosacījumiem, lietotājam ir pienākums uzturēt tehniskajā kārtībā lietotāja īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošo gāzes apgādes sistēmu, gāzes izmantošanas iekārtas un aparatūru un nodrošināt to tehnisko apkalpi un apkopi. Nodrošināt piegādātāja uzstādītā skaitītāja un plombu saglabāšanu (plombas drīkst noņemt tikai piegādātājs), kā arī 24 stundu laikā ziņot piegādātajam par skaitītāja bojājumiem, bojātām, norautām skaitītāja vai gāzes vada plombām.

[19] Lietā nav strīds par to, ka /datums/starp AS "Latvijas Gāze" kā piegādātāju un atbildētāju /pers. B/, kā lietotāju noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem Nr. /numurs/ par dabasgāzes piegādi /adrese/.

[20] Lietā nepastāv strīds, ka samaksa par patērēto dabasgāzi ir veicama atbilstoši uzstādītā dabasgāzes skaitītāja rādījumiem, ņemot vērā piegādātāja tarifus, kā arī, ka noslēgtie Līgumi ir spēkā un tie ir pusēm saistoši.

Civillikuma 1401. pants noteic, ka saistību tiesības ir tādas tiesības, uz kuru pamata vienai personai – parādniekam – jāizdara par labu otrai – kreditoram – zināma darbība, kam ir mantiska vērtība, bet 1402. pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Civillikuma 1587. pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 2107. pantā noteikts, ka ar piegādes līgumu viena puse (piegādātājs) uzņemas piegādāt otrai (pasūtītājam) noteiktu lietu par zināmu cenu.

[20.1] Tiesa atzīst, ka starp AS "Latvijas Gāze" un atbildētāju /pers. D/ un /pers. B/ nodibinātas no piegādes līguma izrietošas tiesiskās attiecības.

Civillikuma 2109. pantā noteikts, kad piegādātājs pieprasīto lietu piegādājis, līdzēju tiesiskās attiecības apspriežamas pēc pirkuma līguma noteikumiem.

Atbilstoši Civillikuma 2021. pantam, no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījumu tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzību.

[20.2] Lietā nav strīda par to, ka /datums/gazificētajā objektā /adrese/, ticis uzstādīts jauns dabasgāzes skaitītājs Premagas G4 BK Nr. /numurs/.

[20.3] Skaitītājs ekspluatācijas laikā ticis vairākkārtīgi pārbaudīts, ko apliecina lietai pievienotais /datums/gāzes uzskaites kontroles akts Nr. /numurs/.

[21] /datums/AS "Latvijas Gāze" darbinieki gazificētajā objektā veica skaitītāja maiņu, sastādīja aktu Nr. /numurs/. Skaitītāja demontāža veikta lietotāju pārstāvja klātbūtnē, ielikts drošības maisā Nr. /numurs/ un uzstādīts jauns dabasgāzes patēriņa skaitītājs BKG4M Nr. /numurs/.

[21.1] Lietā nav strīda, ka AS "Latvijas Gāze" nodeva noņemto skaitītāju ekspertam ekspertīzes veikšanai.

[21.2] No lietai pievienotā /datums/ Eksperta /pers. H/ atzinuma Nr. /numurs/, par trasoloģiskās izpētes veikšanu redzams, ka eksperts sniedza atzinumu, atzinumā aprakstot ekspertīzes veikšanas gaitu, konstatētos bojājumus, secinot, ka uz eksperta rīcībā nodotā gāzes skaitītāja (izņemts /adrese/) tikušas konstatētas pēdas, kas ļauj izdarīt kategorisku secinājumu, ka ir veiktas mērķtiecīgas darbības iejaukties skaitīšanas ierīces darbībā.

[21.3] Tādējādi lietā pastāv strīds par to, vai atbildētāji /pers. D/ un /pers. B/ ir pārkāpuši Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem noteikumus un veikuši mērķtiecīgas darbības, lai iejauktos skaitīšanas ierīces darbībā, kas būtu par pamatu atzīt, ka patērētā dabasgāze nav tikusi uzskaitīta pilnā apmērā, un piedzīt no atbildētājiem samaksu par patērēto dabasgāzi un kompensāciju.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 10. panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai un tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu (sk. *Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 19, 235. lpp.*).

[21.4] Tā kā minēto ekspertīzi nenozīmēja tiesa, /datums/ Eksperta /pers. H/ atzinums Nr. /numurs/ nevar tikt vērtēts kā eksperta atzinums Civilprocesa likuma izpratnē, līdz ar to tiesa to novērtē kā rakstveida pierādījumu, tajā norādīto atzīstot par pierādītu tikai tiktāl, ciktāl tas apstiprinās ar citiem lietas materiāliem un tādā apjomā, kādā pretējā puse to nav apstrīdējusi.

[21.5] Turklāt lietas izskatīšanas laikā tiesa nozīmējusi jaunu ekspertīzi.

[21.6] Valsts tiesu ekspertīžu birojs /datums/sniedzis Eksperta atzinumu Nr. /numurs/, kurā secināts:

1) Gāzes skaitītāja Nr. /numurs/ stiprinājuma kniedes apakšdaļai, stiprinājuma atveres ieliktnim un priekšējā paneļa stiprinājumam ir bojājumi, kas radušies, noņemot stiprinājuma kniedi un nomainot tās augšējo daļu (skat. atbildi uz 4. jautājumu). Konstatēto bojājumu pazīmju kopums nav pietiekams, lai noteiktu, vai gāzes skaitītāja priekšējais panelis ir bijis atvērts/noņemts.

2) Gāzes skaitītājam Nr. /numurs/ nav bojājumu un vietu, caur kurām iespējams piekļūt skaitīšanas ierīces mehānismam, nenoņemot skaitīšanas

ierīces korpusu.

3) Nav iespējams atbildēt uz jautājumu "Vai uz dabasgāzes skaitītāja (Premagas G4 BK Nr. /numurs/) skaitīšanas ierīces atvienošana no skaitītāja metāla korpusa rada iespēju dabasgāzi patērēt bez uzskaites?", jo šāda jautājuma risināšana neietilpst trasoloģiskās ekspertīzes kompetencē.

4) Gāzes skaitītāja Nr. /numurs/ stiprinājuma kniedes apakšdaļa atbilst salīdzināmā parauga – gāzes skaitītāja Nr. /numurs/ - stiprinājuma kniedei, bet augšdaļa atšķiras pēc formas un izmēra. Gāzes skaitītāja Nr. /numurs/verifikācijas plomba atbilst salīdzināmā parauga verifikācijas plombai pēc vispārīgajām pazīmēm (formas, izmēra, marķējumu formas, izmēra un izvietojuma). Tām atšķiras stiepļu galu novietojums.

Gāzes skaitītāja Nr. /numurs/ stiprinājuma kniedes apakšdaļai, stiprinājuma atveres ieliktnim un priekšējā paneļa stiprinājumam ir bojājumi, kas liecina, ka stiprinājuma kniede ir bijusi noņemta, nourbjot tās augšējo daļu un ar cieta rīka palīdzību no augšas izstumjot apakšdaļu uz leju, stiprinājuma kniedes augšdaļa ir aizvietota ar citu kniedi, kurai ir šaurāks kanāls:

- stiprinājuma kniedei ir divas, pēc izmēra atšķirīgas daļas;
- uz stiprinājuma kniedes apakšējās daļas kanāla šķautnes un stiprinājuma atveres ieliktņa šķautnes, kas vērstas uz stiprinājuma augšpusi, ir skrāpējumi, kas radušies, vairākkārt asiem lineāriem izvirzījumiem pārvietojoties nosacīti vienā augstumā gar stiprinājuma kniedes kanālu, tās augšdaļā, piemēram, urbjot kniedes kanāla augšpusi;
- stiprinājuma kniedes apakšdaļas kanāla iekšējās sienas klāj skrāpējumi, kas radušies, šauram, asam, cietam izvirzījumam pārvietojoties dažādās vietās kanālā no augšas uz leju;
- uz priekšējā paneļa stiprinājuma augšdaļas ap stiprinājuma atveri, ir iespiedumi, kas radušies, loka vai riņķa formas izvirzījumam (piemēram, stiprinājuma kniedes augšdaļas noliektai malai) iespiežoties stiprinājuma augšpusē, ap stiprinājuma atveri.

Gāzes skaitītāja Nr. /numurs/ verifikācijas plombai ir bojājumi, kas ļauj secināt, ka tā ir bijusi atvērta un atkārtoti aizspiesta, izmainot tās stiepļu galu novietojumu par aptuveni 1-2 mm - stiepļu izejas atverē un plombas iekšpusē uz tās sienām, aptuveni 1-2 mm no stieplēm ir iespiedumi, kas radušies, plombas stieplēm iespiežoties plombas sienās un izejas atveres malās.

Plombai Nr. 011387 ir plaisas, kas radušās plombu aizverot un skrāpējumi, kas radušies stiepļu vijumiem pārvietojoties gar korpusa iekšējām sienām, piemēram, vairākkārt ievietojot plombas iekšējās daļas korpusā. Pēdas, kas liecinātu par iejaukšanos plombā (piemēram, tās atvēršanu), nav konstatētas.

5) Tiesu eksperta /pers. H/ /datums/ eksperta atzinumā Nr. /numurs/ norādītais - ka stiprinājuma kniede sastāv no divām daļām - atbilst šajā eksperta atzinumā konstatētajam. Eksperta atzinumā Nr. /numurs/nav minēti gāzes skaitītāja priekšējā paneļa stiprinājuma, stiprinājuma kniedes apakšdaļas, stiprinājuma atveres ieliktņa un verifikācijas plombas bojājumi.

[22] Atbilstoši Civillikuma 3. pantam katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Šī strīda atrisināšanai piemērojami 2008. gada 16. decembra MK Noteikumi Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi", kuri zaudējuši spēku 2016. gada 11. februārī.

MK Noteikumu Nr. 1048 34. punkts nosaka, ka ēkas (būves) īpašnieks ir atbildīgs par attiecīgajā ēkā (būvē) esošo dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību. Lietotājs ir atbildīgs par savā īpašumā vai lietošanā esošo dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību.

Lietotājam ir pienākums nodrošināt uzstādīto norēķinu uzskaites mēraparātu, dabasgāzes patēriņa skaitītāju, ar tiem saistītu telemetrijas un telemehānikas sistēmu un plombu saglabāšanu (plombas drīkst noņemt tikai sistēmas operators), kā arī 24 stundu laikā ziņot sistēmas operatoram par pamanītajiem norēķinu uzskaites mēraparātu, dabasgāzes patēriņa skaitītāju, telemetrijas vai telemehānikas sistēmu un plombu bojājumiem (36.2. punkts).

Savukārt MK Noteikumu Nr.1048 56. punkts nosaka, ka ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju.

Sistēmas operators aprēķina pārkāpuma rezultātā izlietotās dabasgāzes daudzumu, ņemot vērā faktiski patērēto dabasgāzi līdzīgā laikposmā vai pamatojoties uz lietotājam atļauto maksimālo dabasgāzes patēriņu stundā, ja faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgā laikposmā noteikt nav iespējams (neattiecas uz mājsaimniecības lietotājiem) (57.punkts).

MK Noteikumu Nr. 1048 58. punkts nosaka, ka sistēmas operators šo noteikumu56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkāršā apmērā.

Ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata norēķinu uzskaites mēraparāta vai dabasgāzes patēriņa skaitītāja pēdējās pārbaudes vai uzstādīšanas laiku (minētais periods nedrīkst būt ilgāks par diviem gadiem) (59. punkts).

[23] Tiesa konstatē, ka no Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2020. gada 7. augusta Eksperta atzinuma iespējams secināt, ka gāzes skaitītāja verifikācijas plombai ir bojājumi, verifikācijas kniede ir mainīta, savukārt plomba ir tikusi atkārtoti aizspiesta, kas ļauj secināt, ka tā ir bijusi atvērta un atkārtoti aizspiesta, plombai Nr. 011387 ir plaisas, kas radušās plombu aizverot un skrāpējumi, kas radušies stiepļu vijumiem pārvietojoties gar korpusa iekšējām sienām, piemēram, vairākkārt ievietojot plombas iekšējās daļas korpusā, kas savukārt, saskaņā ar Eksperta atzinuma secinājuma daļas 4. punktu, rada iespēju noņemt skaitītāja priekšējo paneli, tādējādi radot piekļuvi skaitīšanas mehānismam, kas ļauj secināt par gāzes lietošanu bez uzskaites.

[23.1] Tiesa ņem vērā, ka atbildētājiem ir pienākums uzņemties atbildību par aparatūras tehnisko stāvokli, ko nosaka Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem 2.1.4. un 2.1.5. punkts, kā arī nodrošināt tās saglabāšanu. Līdz ar to ir pietiekami konstatēt, ka neuzskaitītas dabasgāzes lietošana ir bijusi iespējama.

[23.2] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem ir apstiprināts, ka saskaņā ar MK Noteikumu Nr. 1048 56. punktu un Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem 2.1.4. un 2.1.5. punktiem ir iestājies atbildētāju pienākums atlīdzināt prasītājam sakarā lietotāja pārkāpumu radušos parādu.

[24] Dabasgāzes parāda aprēķina periods ir divi gadi no 2013. gada 12. novembra līdz 2015. gada 11. novembrim, tas ir 24 mēneši.

[25] Nosakot patērētās dabasgāzes daudzumu, tiesa ņem vērā prasītāja iesniegtos pierādījumus un aprēķinus.

[25.1] No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja, ņemot vērā konstatēto pārkāpumu Gazificētajā objektā un vadoties pēc MK Noteikumos Nr. 1048 noteiktās aprēķināšanas kārtības pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām, sastādīja izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķinu Nr. 126832482, no kura izriet, ka parāds par patērēto dabasgāzi sastāda 7 965,89 EUR.

[25.2] Prasītājs iesniedzis faktiskā dabasgāzes patēriņa aprēķinu Nr. 126832482 no kura redzams , ka dabasgāzes patēriņa dati norādīti par periodu, kas aptver 24 mēnešus un tātad visus gadalaikus.

Ņemot vērā, ka prasītājs aprēķinājis patērētās dabasgāzes parādu pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām un šādai aprēķināšanas metodei pārkāpuma gadījumā bija piekrituši arī atbildētāji ar 2012. gada 22. oktobrī un 2015. gada 29. jūnijā noslēgtā dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem 2.1.2. punktu, līdz ar to no atbildētājiem par labu prasītājam piedzenams prasītāja aprēķinātais parāds par patērēto dabasgāzi

7 965,89 EUR apmērā.

[25.3] Atbildētāji nav cēluši iebildumus pret aprēķina matemātisko pareizību, līdz ar to tiesa uzskata, ka ir pamats piedzīt no atbildētājiem par labu prasītājai izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes parāda summu 7 965,89 EUR par aprēķināto periodu no 2013. gada 12. novembra līdz 2015. gada 11. novembrim.

[25.4] Prasītājs prasībā lūdzis piedzīt parādu no atbildētājiem, tas ir, no nekustamā īpašuma kopīpašniekiem solidāri.

Saskaņā ar Civillikuma 1404. pantu, vērtējot darījuma juridisko spēku, jāņem vērā dalībnieki, priekšmets, gribas izteikums un forma.

Civillikuma 1672. pants paredz, ka solidāras saistības nodibina ar līgumu, testamentu vai likumu. Līgums nodibina solidāru saistību tikai tad, kad līdzēji to tieši noteikuši (Civillikuma 1673. pants).

Izvērtējot Dabasgāzes piegādes līgumu mājsaimniecības lietotājiem Nr. 27691 un Nr. 30514 nosacījumus, tiesa konstatē, ka to līdzēji nav paredzējuši atbildētāju, kā nekustamā īpašuma kopīpašnieku solidāru atbildību.

Pēc likuma solidāra saistība nodibinās, kad izpildījuma priekšmets ir nedalāms, un proti, kad tas ir vai nu kāda darbība, vai bezdarbība, tāpat arī kad kāda lieta vairākām personām kopīgi uzticēta glabājumā, patapināta, izīrēta vai ieķīlāta; vairākas personas, kas kopīgi izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, atbild solidāri par zaudējumu, kas ar to nodarīts; vairāki lietveži, kā arī amatpersonas, ja viņu pārvaldība bijusi nedalīta, atbild solidāri par pienākumiem, kas viņiem izriet no šās pārvaldības; vairākas personas, kas galvojušas par vienu un to pašu parādnieku un vienu un to pašu parādu, atbild solidāri un tamlīdzīgi (Civillikuma 1674., 1675., 1676., 1699. pants un citi). No iepriekš minētā, secināms, ka neviens no gadījumiem, kad solidāra saistība nodibinās uz likuma pamata, neattiecas uz starp lietas dalībniekiem pastāvošajām tiesiskajām attiecībām.

[25.5] Saskaņā ar Enerģētikas likuma 18. pantu, siltumenerģijas un gāzes apgādes iekārtas, kā arī elektroenerģijas apgādes instalācijas, kuras atrodas ēku un būvju iekšienē un kuras izmanto vienīgi šo ēku un būvju apgādei ar siltumenerģiju, gāzi vai elektroenerģiju, izņemot energoapgādes komersantu uzstādītus kontroles aparātus un mēraparātus, ir galveno lietu - šo ēku un būvju - blakus lietas, un visi ar tām saistītie izdevumi ir jāsedz un nastas ir jānes galvenās lietas īpašniekam vai valdītājam.

MK Noteikumu Nr. 1048 72. punkts nosaka, ka mājsaimniecības lietotājs un gazificētā objekta īpašnieks ievēro šo noteikumu prasības, ciktāl šajos noteikumos nav noteikts citādi.

[25.6] Ņemot vērā prasītāja dabasgāzes patēriņa aprēķinu Nr. /numurs/, MK Noteikumu Nr. 1048 34. un 72. punktu nosacījumus, Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem 2.1.2. punktu un Civillikuma 994., 864. panta nosacījumus, Enerģētikas likuma 18. pantu, ka laika periodā no 2013. gada 12. novembra līdz 2015. gada 11. novembrim nekustamam īpašumam, gazificētajam objektam ir bijuši trīs kopīpašnieki un ņemot vērā nekustamā īpašuma domājamo daļu sadalījumu no kopīpašnieces, atbildētājas /pers. D/ par labu prasītājam piedzenams parāds par patērēto dabasgāzi 3 982,95 EUR apmērā, no kopīpašnieka atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam piedzenams parāds par patērēto dabasgāzi 1 991,47 EUR un no nekustamā īpašuma kopīpašnieka atbildētāja /pers. C/ par labu prasītājam ir piedzenams parāds par patērēto dabasgāzi 1 991,47 EUR apmērā.

[26] Izvērtējot prasītāja uzturēto prasījumu par tiesībām saņemt kompensāciju 22 060,36 EUR apmērā, solidāri piedzenot no atbildētājiem par labu prasītājam, tiesas norāda šādus apsvērumus.

MK Noteikumu Nr. 1048 apstrīdētās un par Latvijas Republikas Satversmei neatbilstošām atzītās tiesību normas (56., 58. punkts) paredzēja dabasgāzes lietotāja pienākumu šo noteikumu pārkāpuma gadījumā maksāt kompensāciju.

Atbilstoši MK Noteikumu Nr. 1048 58. punktam šo kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkāršā apmērā.

No Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta sprieduma izriet, ka šādas kompensācijas aprēķināšana pēc būtības nav prettiesiska vai nepamatota, bet gan tās aprēķināšanas kārtība neatbilst augstāka juridiska spēka normām.

Satversmes tiesa spriedumā norādījusi, ka konkrētajā gadījumā tiesisko seku ziņā kompensācija pilda līgumsoda funkciju, taču, nosakot fiksētu kompensācijas apmēru, Ministru kabinets nav nodrošinājis soda individualizācijas principa ievērošanu, proti, to, ka soda apmērs katrā konkrētajā gadījumā ir samērojams ar personas izdarīto pārkāpumu. Vērtējot Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei, Satversmes tiesa norādījusi, ka gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, ka līgumsods pēc tā apmēra, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītajiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējama atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem (sk. *Augstākās tiesas Senāta 2008. gada 14. maija spriedumu lietā Nr. SKC-212 13.-16. punkts*).

No šiem punktiem izriet, ka tiesa līgumsodu, kas trīskārt pārsniedz pamatsaistības apmēra neizpildi, atzinusi par samērīgu, bet līgumsodu, kas piecas ar pusi reizes pārsniedz pamatsaistību, par nesamērīgu.

Bez tam citā lietā Augstākās tiesas Senāts (*2017. gada 28. februāra spriedums lietā Nr. SKC-120/2017*) ir norādījis, ka ir jābūt saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

[26.1] Tiesa atzīst, ka pieprasītajai kompensācijai ir preventīvs un sodošs raksturs par Enerģētikas likuma un MK Noteikumu Nr. 1048 pārkāpšanu.

Prasītāja kā energoapgādes komersants atbilstoši Komerclikuma 1. panta otrajai daļai ir ieinteresēta gūt peļņu, taču tiesas ieskatā, jāņem vērā, ka prasītājas tiesības saņemt kompensāciju par atbildētāja kā dabasgāzes lietotāja pieļauto pārkāpumu nevar būt prioritāras attiecībā pret atbildētāja tiesību ierobežošanu, jo, ievērojot samērīguma principu, prasītājas kā sistēmas operatores tiesības nevar prevalēt pār atbildētāju tiesībām par pieļauto pārkāpumu neciest neproporcionāli lielu sodu (kompensāciju).

Tas nozīmē, ka kompensācijas apmēra noteikšanā tiesai jāievēro no taisnīguma principa atvasinātais soda samērīguma princips, nepieļaujot prasītājas kā energoapgādes komersanta iedzīvošanos uz atbildētāja kā enerģijas lietotāja rēķina, jāsekmē dabasgāzes lietošanas noteikumu un dabasgāzes piegādes līguma pārkāpumu prevencija, kā arī jāvērtē, vai ar konkrēta apmēra kompensāciju tiek nodrošināts taisnīgs rezultāts.

Kompensācija pēc savas būtības ir līdzeklis dabasgāzes lietošanas noteikumos un līgumā par dabasgāzes piegādi noteikto mājsaimniecības lietotāja saistību pastiprināšanai.

Satversmes tiesas 2020. gada 20. marta sprieduma lietā Nr. 2091-10-0103 28.2. punktā un 2020. gada 28. septembra sprieduma lietā Nr. 2019-37-0103 30.3. punktā ir atzīts, ka līgumsoda apmēram jābūt samērīgam, ka kompensācija pēc tās juridiskās dabas ir pielīdzināma līgumsodam.

Satversmes tiesa 2020. gada 20. marta sprieduma lietā Nr. 2019-10-0103 29.1.2. punktā norādījusi: "Tiesību doktrīnā pausts viedoklis, ka līgumsods pilda disciplinējošu (preventīvu), kompensējošu un sodīšanas funkciju (*sk. Torgāns K. Līgumu un deliktu tiesību problēmas, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2013., 153. lpp.*). Arī kompensācija vērsta uz minēto funkciju izpildi. Latvijas tiesiskās sistēmas pašreizējā attīstības stadijā, kurā likumdevējs civiltiesiskajās attiecībās vispārīgi atzīst un pieļauj līgumsoda pielīgšanu, likumdevējs var, ievērojot vispārējos tiesību principus un citas Satversmes normas, ar speciālām normām noregulēt jautājumu par saistību tiesību pastiprināšanu atšķirīgi no vispārīgās tiesiskās kārtības. Proti, likumdevējs mainīgajos sociālajos, ekonomiskajos un politiskajos apstākļos ar tiesību normu palīdzību visdažādākās tiesiskās attiecības noregulē tā, lai tās atbilstu sociālajai realitātei.

Konkrētajā gadījumā, monopolstāvokļa apstākļos, likumdevējs paredzējis speciālu tiesisko regulējumu, nosakot, ka kompensācijas maksāšanas pienākums ir obligāts. Ja energoapgādes tiesiskajās attiecībās tiktu piemērots vispārīgais Civillikuma regulējums, tad pienākums samaksāt kompensāciju,

kas tiesisko seku ziņā pilda līgumsoda funkcijas, būtu atkarīgs no monopolstāvoklī esoša energoapgādes komersanta un mājsaimniecības lietotāja vienošanās. Proti, būtu iespējami tādi gadījumi, kad kompensācijas kompensējošā, disciplinējošā un sodīšanas funkcija attiecībā uz mājsaimniecības lietotāju nesasniegtu savu mērķi un varētu tikt apdraudēta droša un nepārtraukta dabasgāzes piegādes pakalpojuma nodrošināšana. Tas nozīmē, ka apstrīdētajā likuma normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmie mērķi netiktu sasniegti tādā pašā kvalitātē. Tādejādi monopolstāvokļa apstākļos Civillikuma vispārīgā regulējuma piemērošana nav uzskatāma par alternatīvu apstrīdētajā likuma normā noteiktajam kompensācijas maksāšanas pienākumam."

[26.2] Ievērojot minētās atziņas, tiesa atzīst, ka kompensācijas aprēķināšanai tiešā veidā nav izmantojams Civillikuma 1716. pantā paredzētais 10% apmērs no pamatparāda.

[26.3] Vērtējot piedzenamās kompensācijas samērīgumu ar izdarīto pārkāpumu, tiesa ņem vērā, ka lietā ir konstatēts skaitītāja bojājums, kas radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez maksas. Minētais pārkāpums ir būtisks pārkāpums.

Kompensācijai ir jāveicina dabasgāzes lietošanas noteikumu un dabasgāzes piegādes līguma noteikumu ievērošana, kā arī jānodrošina, ka ar kompensāciju tiek panākts taisnīgs rezultāts par atbildētāja kā dabasgāzes lietotāja pieļauto pārkāpumu.

[26.4] Tiesa, ņemot vērā konkrēto pamatparāda apmēru, par taisnīgu kompensācijas apmēru atzīst kompensāciju piedzenamā pamatparāda apmērā jeb 7 965,89 EUR. Mazāku kompensācijas apmēru noteikt nav pamata, jo tas nebūtu samērīgs ar pieļautā pārkāpuma bīstamību, kā arī nepildītu sodīšanas funkciju.

[26.5] No atbildētājas /pers. D/ par labu prasītājam piedzenama kompensācija 3 982,95 EUR apmērā, no kopīpašnieka atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam piedzenama kompensācija 1 991,47 EUR un no nekustamā īpašuma kopīpašnieka atbildētāja /pers. C/ par labu prasītājam ir piedzenama kompensācija 1 991,47 EUR apmērā.

[26.6] Līdz ar to prasība daļā par kompensāciju 14 094,47 EUR apmērā ir noraidāma kā nepamatota.

[27] MK Noteikumu Nr. 1048 17. punkts nosaka, ka norēķinu uzskaites mēraparātus un dabasgāzes patēriņa skaitītājus ekspluatācijas laikā atkārtoti verificē saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek veikta mērīšanas līdzekļu tipa apstiprināšana, verificēšana un tirgus uzraudzība (ievēro verificēšanas periodiskumu, kas noteikts normatīvajos aktos par valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu sarakstu).

[27.1] No lietas materiāliem, 2016. gada 19. oktobra izziņas par dabasgāzes uzskaites mēraparāta pārdošanas cenu uz 2015. gada 17. septembri un AS "Latvijas gāze" cenrāža, par dabasgāzes padeves atslēgšana un skaitītāja nomaiņa, ja skaitītājs bojāts lietotāja vainas dēļ, redzams, ka izdevumi sakarā ar atbildētāju kopīpašumā uzstādīto jauno skaitītāju sastāda 44,21 EUR un skaitītāja uzstādīšanu un gāzes skaitītāja demontāžu – 33,87 EUR apmērā, kopā aprēķināto izdevumu apmērs sastāda 78,08 EUR.

[27.2] Lietā nav strīds, ka sistēmas operatoram ir tiesības veikt gazificētā objektā uzstādītā dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta pirmstermiņa verificēšanu vai pārbaudi tā ekspluatācijas laikā.

Ievērojot 2012. gada 22. oktobrī un 2015. gada 29. jūnijā noslēgto Dabasgāzes piegādes līguma mājsaimniecības lietotājiem 2.1.5. punkta nosacījumus, lietotāja pienākums ir nodrošināt piegādātāja uzstādītā skaitītāja un plombu saglabāšanu.

Lietotājam ir pienākums segt izdevumus, kas saistīti ar sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tai skaitā radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi ir izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā, sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma, sabojāts dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāts un ar to saistītā telemetrijas vai telemehānikas sistēma vai plombas.

Saskaņā ar Civillikuma 1775. pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

[27.3] Ievērojot norādīto, tiesa atzīst, ka ir pamats piedzīt minētos izdevumus kopējās summas 78,08 EUR apmērā no atbildētājiem prasītāja labā. No /pers. D/ par labu prasītājam piedzenami 39,04 EUR, no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam 19,52 EUR un no /pers. C/ par labu prasītājam 19,52 EUR.

[28] Prasības pieteikumā un tiesas sēdē prasītāja pārstāvja un atbildētāja pārstāves sniegtajos paskaidrojumos pārējos minētos argumentus, tiesa nevērtē, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu, kā arī ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas. Kā vairāk kārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (sk., *piem., 61. punktu 1994. gada 19. aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr. 16034/90*)). Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986. gada 13. oktobra lēmumu*).

[29] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji [..].

Tā kā tiesa ir atzinusi prasību par parāda un kompensācijas piedziņu par apmierinātu daļēji, ir izpildījies Civilprocesa likuma 44. panta otrajā daļā noteiktais priekšnosacījums ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņai no atbildētāja prasītājas labā.

Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta b) apakšpunkts noteic, ka izdevumi advokāta palīdzības samaksai ir atlīdzināmi prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 līdz 57 000 *euro*, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk kā 2850 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta ceturto daļu, ja prasība izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šī panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra.

Prasītājs pieteicis lūgumu par izdevumu advokāta palīdzības samaksai atlīdzināšanu 1 905,75 EUR apmērā (25.01.2021. Rēķins Nr. /numurs/) par zvērināta advokāta U.Grūbes sniegto juridisko palīdzību.

Ievērojot Civilprocesa likuma 44. panta otrās un ceturtās daļas nosacījumus, tiesa atzīst, ka no atbildētājiem prasītāja labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi kopējās summas 1 425 EUR apmērā (no /pers. D/ par labu prasītājam piedzenami 712,50 EUR, no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam 356,25 EUR un no /pers. C/ par labu prasītājam 356,25 EUR).

[30] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, ja prasība apmierināta daļēji, prasītāja samaksātie tiesas izdevumi no atbildētājiem piedzenami proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram. Šā likuma 33. panta otrā daļa noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Tiesa prasību apmierināja daļēji 16 009,86 EUR apmērā, līdz ar to valsts nodeva saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta c) apakšpunktu piedzenama 804,66 EUR apmērā. Kā arī piedzenami ar lietas izskatīšanu 7,34 EUR apmērā.

No /pers. D/ par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi 406 EUR apmērā, no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi 203 EUR apmērā un no /pers. C/ par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi 203 EUR apmērā.

[31] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda [..] prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1765. panta pirmo daļu, tiesa atzīst prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas /pers. D/ likumiskos 6 % gadā no parāda pamatsummas 8 004,94 EUR apmērā. Atzīstot prasītāja tiesības par laiku līdz

sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja /pers. B/ likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas 4 002,46 EUR apmērā un no atbildētāja /pers. C/ likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas 4 002,46 EUR apmērā.

[32] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 3., 5., 8., 10., 15., 41., 44., 97., 189., -193., 195., 199., 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda

AS "Gaso" prasību pret /pers. C/, /pers. D/ un /pers. B/ par parāda piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Gaso", vienotais reģistrācijas numurs 40203108921, parādu par patērēto dabasgāzi 3 982,95 EUR, kompensāciju 3 982,95 EUR, skaitītāja noņemšanas un uzstādīšanas izdevumus un jaunā skaitītāja vērtību, kopējās summas 39,04 EUR apmērā, tiesas izdevumus 406,00 EUR, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 712,50 EUR, pavisam kopā 9 123,44 EUR (deviņi tūkstoši viens simts divdesmit trīs *euro* un 44 centi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Gaso", vienotais reģistrācijas numurs 40203108921, parādu par patērēto dabasgāzi 1 991,47 EUR, kompensāciju 1 991,47 EUR, skaitītāja noņemšanas un uzstādīšanas izdevumus un jaunā skaitītāja vērtību, kopējās summas 19,52 EUR apmērā, tiesas izdevumus 203,00 EUR, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 356,25 EUR, pavisam kopā 4 561,71 EUR (četri tūkstoši pieci simti sešdesmit viens *euro* un 71 cents).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Gaso", vienotais reģistrācijas numurs 40203108921, parādu par patērēto dabasgāzi 1 991,47 EUR, kompensāciju 1 991,47 EUR, skaitītāja noņemšanas un uzstādīšanas izdevumus un jaunā skaitītāja vērtību, kopējās summas 19,52 EUR apmērā, tiesas izdevumus 203,00 EUR, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 356,25 EUR, pavisam kopā 4 561,71 EUR (četri tūkstoši pieci simti sešdesmit viens *euro* un 71 cents).

Samaksa veicama, pārskaitot naudas līdzekļus uz AS "Gaso", reģistrācijas numurs 40203108921, AS "Citadele banka" konta Nr. LV74PARX0020531040001.

Noraidīt prasību daļā par kompensācijas 14 094,47 EUR apmērā piedziņu.

Atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas /pers. D/ likumiskos sešus procentus gadā no parāda pamatsummas 8 004,94 EUR.

Atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja /pers. B/ likumiskos sešus procentus gadā no parāda pamatsummas 4 002,46 EUR.

Atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja /pers. C/ likumiskos sešus procentus gadā no parāda pamatsummas 4 002,46 EUR.

Noteikt atbildētājiem termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, no sprieduma sastādīšanas un pieejamības dienas tiesas kancelejā 2021. gada 12. novembra, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese A.Zute